

ELOFIZETÉS.

MELYBEN ES VIDÉKEN.

Egy évre ... 800 kor.
Fél évre ... 150 kor.
Egy negyed évre 75 kor.
Egy hóra ... 25 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZ/POSÉK:

Aradi és csanádi egyes
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 397.

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
Bulvardul Regula, Föld-
nand I. (József kőn.)-út 22.
TELEFON-SZÁM: 394.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:

Stauber József.

Szerda, június 16.

A szerbek kivonulása.

SZEGED. A szegedi katonai parancsnoksághoz érkezett jelentések szerint a békekötéssel újra a magyar államföveshez visszakerülő délvidéki területek kiürítése a napokban megkezdődik. Remélhető, hogy a szerbek Ujszegedről és a torontáli részekből már legközelebb kivonulnak.

Jönnek a szibériai hadifoglyok.

BERLIN. Stettinben pár nappal ezelőtt befutott a Kiew gőzös, amely szibériai hadifoglyokat hozott. A hajón 148 német, 172 német-osztrák, 286 magyar és 28 román utazott.

Az osztrák-magyar bank likvidálása.

PÁRIS. A Párisban székelő jóvátételi bizottság legutóbbi ülésére már Magyarország is hivatalos volt. Praznovszky Iván rendkívüli követ jelent meg a gyűlésen, amelyen képviselve voltak az egykori monarchia összes utóállamai. A tanácskozás tárgya az osztrák-magyar bank likvidálásának eszközésére kiküldendő megbizottak választása volt. A békeszerződés szerint három likvidátort kell az érdekeltektől államoknak kiküldeni. Magyarországról Popovics Sándor volt pénzügyminiszter és bankkormányzó volt jelölve, mivel azonban minden állam saját emberét óhajtott a bizottságba juttatni, végül abban állapodtak meg, hogy semleges megbizottakat választanak. Az ülésen a cseh, szerb és román kiküldöttek udvariasan bemutatkoztak Praznovszky követnek. A magyar ügyvivőség vasárnap elhagyta Versaillest és áttette rendes székhelyét. Párisba gróf Károly Lászlónak a Dal D'Orsay-n levő palotájába, amely a külügyminisztérium közelében van.

Tisziviselel sztrájk a tót földön.

PRÁGA. A kassai állami hivatalnokok küldöttsége járt Prágában, ahol felhívta a nemzetgyűlés és kormány figyelmét a felvidéki hivatalnokok nagy nyomorára. Felháborodással adták elő, hogy a csehországi és tót hivatalnokok fizetése között milyen óriási aránytalanságok vannak és kijelentették, hogy ha a legrövidebb időn belül nem történik komoly lépés helyzetük javítására, úgy megtagadják a további szolgálatot.

A franciák bérbeveszik a Mávot.

PÁRIS. A múlt héten Budapesten forgalomba került híreszteléseket illetőleg csak az állapítható meg, hogy a párisi kormány tényleg sulyt helyez arra, hogy Magyarország gazdasági és pénzügyi rekonstrukciója ne kerüljön más nagyhatalom kezébe. E szempontból kell megítélni a francia tőke érdeklődését Magyarország iránt. Franciaországot nem érzelmi motívumok, hanem saját gazdasági és pénzügyi érdekei vezérlik, midőn tőkéjével befolyást akar magának biztosítani a Duna medence

vidékén. sőt esetleg ott a vezető szerepet igyekezik megszerezni. Ezt a célt szolgálja az államvasutak bérbeadása és egyéb vállalatok francia vezetés alá helyezése is. Az erre vonatkozó tárgyalások céljából a magyar kormány részéről Párisba kiküldötték közvé Kállay Tibor államtitkát és Kelety Dénes a Máv. kormánybiztosa legközelebb visszaérkeznek Budapestre, gróf Csáky Imre Párisban marad és várja a további utasításokat.

Jókai rokona elpusztult Aninán.

Az Aradi Közlöny számolt be elsőnek a borzalmas kimeneteli aninai bányakatasztrófiáról, amely több száz munkás életét oltotta ki és sok özvegygyel és árvával szaporította az amúgy is nagy nyomoruságot szenvedő emberiséget. Most arról értesülünk, hogy az aninai bányasírban lelte halálát Jókai Mórnak, a nagy magyar

regényírónak egyik rokona is. Jókai Lipót a neve és az anyakönyvből megállapítható, hogy unokája Jókai Jánosnak, aki 1843-ban jött Komáromból Resicára és unokaöccse volt Jókai Mór apjának. A Jókai-családnak ez az ága később Resicáról Aninára költözött s férfitagjai mint bányászok keresték meg kenyerüket.

Kalandos hírek a magyar királyságról.

Károly exkirály visszatérése. — Ottó trónörökös Egerben

A római „Secolo” külön tudósítója hatalmas szenzációval lepi meg a világot a volt dunai monarchia visszaállítását és a Habsburg-család újra való trónrautását célzó titkos diplomáciai akciókról, amelyek a „Secolo”-ban sorozatosan megjelent cikkek szerint egyidőben folynak Magyarországon, Svájcban, Angliában és Olaszországban. A tudósító jelentései szerint, egyes angol politikai körökben, amelyekben Lord Bryce és Lord Curson is szerepelnek, a kérdése újabb beható megbeszélések tárgyát képezte, amelyek eredményeképpen ezek a körök tudomására hozták Károly volt uralkodónak, hogy ha Magyarország vita nélkül elfogadja a békeszerződés feltételeit, Angliában komoly intervenciók fognak történni az irányban, hogy az illetékes tényezőket meggyőzzék arról, hogy ne emeljenek kifogást a Habsburgoknak a trónra való visszatérése ellen.

Károly, volt uralkodó ez értesítés következtében sürgősen magához hivatva volt külügyminis-

terét, Berchtold grófot, ki jelenleg Causanneban tartózkodik. A „Secolo” szerint ez a tanácskozás a múlt szerdán volt Buxban, ahol Károly volt uralkodó lakik s e tanácskozáson Berchtold grófn kívül résztvett egy magyar diplomata társaságban. Apponyi Albert grófnak a fia is, sőt odavárják azt a magyar delegációt is, mely Budapestről megy Párisba a békét aláírni.

Ez a „Secolo” szenzációja, a melyhez hozzáfűzzük ama más oldalról származó híradást is, mely szintén Károly volt uralkodó személyében látja a jövő magyar királyt, azzal a megszorítással azonban, hogy Károly király csak a törvényesség dokumentálására foglalná el bizonyos rövid időre a magyar trónt, azután lemondana fia Ottó trónörökös javára, akit nyomban megkoronáznak, de azonnal elvonulnak családi köréből, Egerbe vinnék, ott nevelnék nagyhatalomig, mely idő alatt egy régens kormányozná Magyarországot.

Változás a lakáshivatal vezetésében.

Hetekkel ezelőtt beszámoltunk arról, hogy a lakáshivatal vezetés a közel jövőben visszakerül a város kezébe s hogy a kerületi rendőrprefektúra intézkedett is arról, hogy Horváth rendőrkapitány, aki eddig vezette a lakáshivalt, ettől a megbizástól megváljon. Stoica Sebastian volt aradi rendőrfőnök ma magával hozta Temevárról az irásos rendeletet, amelynek értelmében Horváth eddigi lakáshivatali elnök délből megjelent dr. Robu János polgármester előtt és átadta neki a lakáshivatal vezetését. A lakáshivatal elnöke egyelőre maga a polgármester lesz. Ugyancsak ma vette át a város az államrendőrségtől a marhavél és katonai ügyosztályokat és a gáji előjáróságot, amit eddig szintén a rendőrség vezetett.

A mai valutapiac.

A dollár éresése még mindig tart, ma dollárt 125—130-on adtak el. Márka 480, lei 360. Temevár: dollár 140, márka 470, lei 365.

Jugoszlávia tartományai.

BELGRÁD. A szerb országgyűlés egy törvényjavaslatot készített elő, amely kilenc tartományra osztja Jugoszláviát. A javaslat szerint a következő tartományokból állana Jugoszlávia: a régi Szerbia, Szerémség és Bánát, Bácska és Baranya, Horvát- és Szlavonország, Szlovénia, Dalmácia, Montenegró, Hercegovina és Cattaró kikötő, Bosznia. Minden tartomány élére egy főnök kerül, akit királyi biztossnak fognak hívni, ezenkívül minden tartománynak külön tartományi gyűlése lesz.

Új papírok a budapesti tőzsdén.

BUDAPEST. A tőzsdetanács szombati ülésén egy csoport új részvény kotírozása dolgában határozott. Részvényeik tőzsdéi jegyzését és lajstromozását kérték legutóbb: Egyesült faipar rt., Malomsoki asztalosgyár rt., A tokaji bortermelők rt. és a Teudlofi-Ditrich Budapesti Armatura, Szervatyu- és Gépgyár rt. Legközelebb bevezetik a tőzsdére a Fővárosi sör rt., a Forresta erdőgazdálkodási rt. részvényeit.

Milyen lesz a kényszerkölcsön?

Minden tekintetben megvalósítható, elegendő pénzügyi kapacitással, aki a kormányhoz közel áll, nyert információk szerint a kényszerkölcsön minden eddigi kombináció ellenére a következőképpen fog történni. A kényszerkölcsönt az egyesült királyság minden pénzemére és lakosára kifizeti terjeszteti. A megoldás akként fog történni, hogy a ma forgalomban levő lett is becserélik más készítésű letre, amilyent a koronaért és rubelért fognak adni és az összes becserélt pénzekből bizonyos százalékot, a 50%-nál nem lesz több, visszatartanak kölcsönként, a melyről kamatozó állampapírost adnak.

Francia író — Ady Endréről.

Bécsi jelentés szerint. Ady Endre a halhatatlan magyar költő szelleme előtt megayılt a párisi Sorbonne kapuja. Az egyetem irodalmi fakultásán egy héten át előadást tartott Paul Fort a fiatal francia írónemzedék egyik legfigyelemreméltóbb tehetsége. Fort nagy érdeklődést keltő előadásában mindenekelőtt azt fejtegette, hogy a vérködön át dereng már az új kultúra reggele, amelyről Romain Roland álmodik s amelynek emberei nagyszerű szolidaritásban összeforrtak. Az előadó komoly elmélyedéssel, értékes tanulmányok alapján foglalkozott Ady művészetével, mély költészetének tragikus magyarságával s a lángszélű költőt Verlaine és Baudelaire királyi tónusa mellé emelte. Ismertette Ady Endre néhány versét Horváth Henrik művészi fordításában s párhuzamot vont Ady, Petőfi és Csokonai költésze között. Az előadás mély élményszerűséget tett a hallgatóságra, melynek soraiban a francia politikai közélet több kiválósága, köztük Zardieu és Cambon is megjelent.

Miért nincs borjúhus?

Az utóbbi időben nem kapni Aradon borjúhúst, mert egy rendelet tiltja a borjú vágását. Ezt a rendeletet azonban csak Aradon alkalmazzák olyan tökéletesen, mert a szomszédos városokban mint Temesvárott, Nagyváradon, továbbá a többi nagy erdélyi városokban ma is szabadon árusítják a borjúhúst. A homlokegyenest ellenkező eljárásnak az a magyarázata, hogy a borjúhus vágását tiltó rendelet csak a régi román királyság területére vonatkozik s Aradon félromagyarították a rendeletet. Helyes volna, ha a város vezetősége gondoskodnék arról, hogy Aradot is feloldják a tilalom alól, mert a mai néhez életmentési viszonyok mellett a lakosság érekenyen érzi a borjúhus hiányát, nem is szólva a kórházi ápolókról és az olyan betegekről, akiknek táplálásához feltétlenül szükséges a gyenge borjúhus s a kikelet így ma szinte lehetetlen táplálni.

Helyreáll a vasutforgalom

a magyar területekkel.

Dr. Stupáriz forgalmi igazgatótól az aktuális vasutforgalmi ügyekről a következő információkat nyertük: A személyforgalom nyolc-tíz nap múlva újból teljes lesz. Ekkor a nemrég forgalomból kivont 513 és 514. számú személyvonatpárokat vissza fogjuk állítani. Legközelebről Nagyszalonta és Nagyvárad, illetve Kőtegyám és Nagyvárad között olyan vonatokat fogunk beállítani, amelyek Erdélyből Magyarországra és viszont utazóknak közvetlen csatlakozást biztosítanak. A Magyarországgal való vasutforgalom megindulása csak hetek kérdése. Ezt az időt használjuk fel arra, hogy menetrendünket a Máv. menetrendjéhez alkalmazzuk s ezáltal is előkészítsük a kölcsönös forgalom akadálytalan megindulását. Gyorsvonataink pár nap múlva

nyugy fognak közlekedni, hogy Nagyváradon át Beregszászsal és onnan a cseh vonatokkal közvetlen csatlakozást fognak kapni. Valószínűleg a Csehszlovákiából ide és vissza utazóknak egy közvetlen kocsit is fogunk adni. Tervbe vettük ezenfelül, hogy *Bucuresti és Arad között oly gyorsvonatokat helyezünk forgalomba, amelyek azután Lőkösházaán át közvetlen csatlakozást nyernek Magyarországgal.* Egyébként nemsokára egész Romániára nézve egységes új menetrend fog megjelenni, amely most van munka alatt. Ha az Amerikából, Németországból és Ausztriából rendelt mozdonyokat megkapjuk, a tehertforgalmat is kellő mértékére fokozhatjuk s egyszersmind elvárhatjuk a téli idők minden fenyegető mizériáját.

Megakarták szöktetni Vilmos császárt.

Bécsi lapok hágai jelentése szerint egy ismeretlen repülő kísérletet tett, hogy Vilmos excsászárt Doorn-kastélyból megszöktesse. Ezzel az esettel kapcsolatban a holland hatóságok letartóztattak egész sorembert, akit azzal gyama

sítanak, hogy tudtak a tervről. Most tíz holland rendőr őrizi a kastélyt. A császárnak a múlt hét óta nem engedik meg, hogy a kastélyt a rendőrpáncsok tudta nélkül elhagyja.

Érintetlen Moszkvában

a román aranykészlet.

BUKAREST. Az Izbanda Irja: Azzal a hírrel szemben, hogy Romániának Moszkvában elhelyezett aranykészletét a bolsevikiek elrabolták és a dániai, skandináviai piacokon értékesítették, a Banca Nacionala vezetősége a következő fevilágosításokat adta:

— A mi moszkvai aranykészletünk két helyen van letétbe helyezve a Kremlin-ben és az orosz állami letéti pénztárban. 1916 decemberében a Banca Nacionala Moszkvába szállította érckészletét 315.179.444 értékben, aranyban, valamint a letéteit is. Mindezt az általunk kiküldött bizottság a Kremlinben, e hatalmas palotának „Palais des armures” nevű részében helyezték el. A boltokat, amelyben a Banca Nacionala készlete van, minden biztosságot nyújt. Wertheim-rendszerű acélajtókkal van bezárva, amelyek a tőrt epreuve erősek s az ablakokcskák, amelyek a világosságot nyújtják, vasráccsal vannak el látva, amelyek feltörhetetlenek. A legkisebb érintésre működésbe lépnek a csengők, amelyek az őrséghöz vezetnek. Az acélajtónak három kulcsa van, amelyekből egy az orosz kormánynál maradt, a másik kettőt pedig a szövetséges konzulok vették őrizetbe s ez idő szerint a párisi külügyminisztériumban vannak. Az ajtó csak a három kulcs együttes alkalmazása mellett nyílik. Szóval csak az egész épület felrobbantásával lehetne bejutni a boltzatba, ahol a Banca Nacionala érckészlete van. A másik kincstári készletet 1917 júliusában, a marasesti offenzíva idején szállították Moszkvába és az orosz állami letéti hivatalnál helyezték teljes biztonságba. A kincstári vagyont 1918 júniusáig a bankigazgató őrizte, azután 1919-ig Vidrascu nevű román tisztviselő, akinek az orosz

szovjetkormány kijelentette, hogy nem veszi birtokába a román aranykészletet, sőt becsületbeli kérdést csinált annak érintetlen megőrzéséből, mert azt nem a román állam, hanem „a román nép” vagyonának tekintette. Amikor Valda Sándor Londonból hazatért, tehát négy hónappal ezelőtt, jelentette, hogy Londonban tudják, hogy az aranykészlet érintetlen. De újabb hír is érkezett. *Dimitriu*, a Banca Nacionala egyik igazgatója Kopenhágában beszélt *Crassin*-nel, a szovjet-kormány egyik tagjával, aki kijelentette, hogy a román aranykészlet Moszkvában teljesen érintetlen, sőt a szovjet-kormány késs lett volna azt vissza is adni, ha a lengyel kérdésben Románia jobbakaratu magatartást tanúsított volna iránta.

MŰVÉSZET.

* A Modern Kávéház mai pilléus triója 13 kiváló számból áll, a társulat összes tagjai léteznek.

* Aradi szerzők Budán. Kőrösi Emeric és Gárdonyi Jósé Tízhaték című operettet írtak amelyet az aradi színház is előadott előadásra. Az operettet most mutatja be Budán Sebestyén temesvári igazgató, ugyancsak előadásra előadásra a dévli színház is.

* A mozdoképzésnek időszaka. Június hó 16-án az Apollóban: Andre Cornella. Társadalmi dráma 5 felvonásban. Az Uránában: A szép és az egyszerű. Filozófák 4 felvonásban.

* Andre Cornella. (Az Apolló uti Pathé filmben.) Paul Bourget társasregényének alakjai elevenednek meg abban a művészi filmben amelyet Scordán mutat be az Apolló színház. A nagyszabású kép a Pathé filmgyárból került ki. A hatalmas filmben négy napot át gyönyörködhetünk a közönség.

* A kis napozár. (Gyermekprindonna az Uránia művészfilmjén.) Róvid idő alatt a publikum dőledgetett kedvence lett az utóélettel kedves-ségű és elragadóan kedves Baby gyermekdívá, aki a legújabb és egyben a legkedvesebb szerepeinek egyikét játszta el az Uránia legújabb darabjában, amely szardán kerül bemutatásra. A művészfilm négy napig mutat márcsán.

Tisztviselők nyomora.

Mint azt már megírtuk, az állami tisztviselők a múlt héten Clujon (Kolozsvár) nagy gyűlésre jöttek össze, amelyen helyzetük javításán tanácskoztak. A gyűlésre az aradi törvényesek is kiküldte három tagját, akik közül a ma hazaérkezettek a következőket mondották el a nagy gyűlés lefolyásáról. Igen éles és szenvedélyes hangú gyűlés volt, amelyen nem hallatszott más, mint a tisztviselők nagy nyomora és az állam alkalmazottai kemény szavakban adtak kifejezést elégedetlenségüknek. Végül a gyűlés egy távirati memorandummal fordult a kormányhoz, amelyben követeli az új fizetési skála gyors megalkotását, azonkívül az állami tisztviselők részére természetbeni ellátást, így évenként két rend ruhát, két pár cipőt és megfelelő talpbőrt. Követelik még a tisztviselők a megváltó vasuti kedvezmény visszaadását is. A volt magyar hivatali pragmatika átvételét. A memorandumot a gyűlésről elküldték a kormánynak; azonkívül felszólították az összes erdélyi állami hivatalokat, hogy a héten belüli csatlakozásnak az éles határozatához és hasonló tartalmu memorandummal forduljanak a kormányhoz.

Nagy magyar malomtröszt.

A Bécsi Magyar Utas Irja: A budapesti társaság általános közgyűlésében nagy jelentőségű okosított a Concordia-érvények legutóbbi változására. A részvények 2300 koronára csökkentek, míg a két előző még 1700—1800 koronára állottak. A Concordia létesítés árszínvonalával kapcsolatban az a hír terjedt el a társaság, hogy három nagy malomcsoport között fuzió készül. Eir szerint a Kézai Bank és a Hatvány-csoport évek óta tartozó Concordia-malom és a Lőkösháza-malom konszolidációját tervezik, melynek fuziójának létezését tervezték fel a malomvállalatoknál érdekeltek részvényesek, de a fuzió csak kezdése volna egy nagyobb malomtrösztnek, amelybe beletartoznának ugyancsak a Hazai Bank és a Hatvány-csoport érdekelte, Kőrösi tartozó Borsod-Miskolci malomvállalat malomai is. A nagyszabású malomtröszt létrejövetele esetén — mint a híresztelések mondják — francia tőke is vállalna érdekeltséget a konzernben. A trösztben ezeket a híreket nem legutóbbi közzétételével, sőt bizonyosságra vezeték, hogy a malomtrösztet a Gyula város Mátyás utca 10. Az egyik malomvállalat bankirányítói megbeszéltek a híreszteléseket, de hozzátették, hogy a tárgyalások hasonló stádiumban vannak.

A nagy francia áruházak leszállították az árakat.

Lyon. Négy nagy francia áruház bejelentette az árak 25 százalékos leszállítását. Franciaországban ez az első jelentős árcsökkenés, amelyért a francia sajtó az utóbbi két hét alatt oly erősen propagandát indított. Az árcsökkenésre alkalmas árucikkek árcsökkenése a legnagyobb, amennyiben 28 százalékot ért el, a kávé 294 frankról 272-re, míg az algai borok ára 146 frankról 124-re esett. A párizsi sajtó szintén hanyatló irányt mutat, amennyiben 680 frankról 690-re esett és a fehér szappan 480 frankról 460-ra esett.

Fáy József megválasztása.

Ismeretes, hogy a székelyudvarhelyi választókerületet a bukaresti parlamentben ismét Fáy József képviseli. Érdekes dolgokat közölnek most velünk. A pümpösdi ünnepek alatt az udvarhelyi járás Micu nevű szolgabírája sorra járta a Székelyudvarhely melletti községeket: Felsőboldogfalvát, Paktalfalvát, Bikalfalvát, stb. és beidézetekkel s más fenyegetések kényszerítette az előjárókat, hogy Fáy József és Dániel Lajos jelölőt ivaljék alá. Bikalfalván a bírónak nem volt hajlandó az aláírásra, mire a szolgabíró kijelentette, hogy „előjárónak kutyakötelessége aláírni és ha nem írja alá, hát majd beidézik Udvarhelyre s fogadni mer (a szolgabíró), hogy ott aztán aláír.” Micu ur ilyen uton-módon összegyűjtötte a törvényben előírt aláírásokat s mivel a székelység nem vett részt a választáson, az aláírások erejére támaszkodva Fáy Józsefet ismét kinevezték székelyudvarhelyi képviselőnek.

Cső textilárak Bécsben.

A bécsi textiláru piacon, mint onnan jelentik, két nap óta igen erős áresés észlelhető. Az egyes cikkeknel a nagy kínálat következtében 50 százalékos árdifferenciák állottak elő. Beavatottak véleménye szerint ez az áralkulás szorosan össze fog azokkal az amerikai jelentésekkel, amelyek szerint a kereslet az Egyesült-Államokban a ruházati és fényűzési cikkekben igen megcsappant és ennek folytán árzuhanás állott be. Szerepe van még a német kereskedelmi összeköttetés felvétele is, amely különösen kétfeltekben igen sokat exportált. A német gyárak és vállalatok nemcsak Csehországnak, hanem Magyarországnak is nagy mennyiségű árut utaltak át feldolgozás végett.

Repülő posta.

BUDAPEST. A magyar kormány a nagy yasuti nehézségek csökkentésére elhatározta, hogy egyes szakaszokon a postaforgalmat repülőgépeken fogja lebonyolítani. Ezek a főbb postavonalak Budapest—Szombathely és Budapest—Szeged lesznek. A repülő gépek 250 kilométeres óránkénti sebességgel fognak közlekedni.

A bécsi gyors jegyvigécel

BÉCS. A Máv. Budapest—Bécsi gyorsvonatját nemrég indult meg. A vonatokat valósággal megrohánja a közönség és a jegyekért való tülekedést a prédára éhes vigécek tömege siet a magáéjára kiaknázni. Hotelportások más alkalmi seftelők vállalják a jegy megszerzését és az utazó közönség tájékoztatlan része beugrik a közvetlők fúrge csapatának és csak utközben tudja meg, hogy hecsapták, amikor valamilyen közbeeső állomáson irgalmatlanul leszállítják a vonatról. Az utazási jegyek ugyanis számoltak és névre szólnak. A kéz alatt vett jegy természetesen idegen névre szól és így azok a hibiszemű, de tájékoztatlan emberek, akik azt hiszik, hogy egy kis áldozat árán a jegyvásárlás nehézségeitől megszabadultak, később érdektek tudatára, hogy milyen rossz üzletet kötöttek.

A német szocialisták követelése.

BUCURESTI. Berlinből jelentik: Mint ismeretes, a német szocialista párt a legutóbbi választásokon olyan nagy többséget nyert, hogy a kormányalakítással megbízott Müller kancellár kénytelen tárgyalni a szocialistákkal a kabinetbe való felvételük miatt. A szocialisták a kormányba való belépést külön feltételekhez kötik, amelyek a következők: Az ellenforradalmi alakulatok leszerelése és feloszlata, mindazon

vezetők megbüntetése, akik az ellenforradalomban résztvettek. A kivételes állapot megszüntetése, az állami és egyéb nagy vállalatok szocializálása, jobb élelmezés, az erdők kisajátítása, az összes nemzetekkel való jóviszony fenntartása és a békeszerződés végrehajtása. A szocialisták feltételei miatt a kormányalakítás nagy nehézségekbe ütközik és éppen ezért Müller le fog mondani megbízatásáról.

Nagy tüntetések a drágaság ellen Grácban.

BÉCS. Grác jelentés szerint tegnap délután Grác belvárosában és a fővasútállomáshoz vezető Annens-Strasson, a piac élelmiszerárak drágasága ügyében gyűléseket tartottak, melyek komoly és fenyegető jellegűek voltak. A rendőrség, csendőrség és a katonaság a belvárost kordonnal elzárta és a város több helyén gépjárműveket állított fel. Több embert letartóztattak. A nagyobbra fiatalemberekből álló tömeg benyomult az Annens-Strassen levő Annenhof-Bioscop-Theaterbe ahol éppen kezdetét vette a délutáni előadás. A tömeg a színház bejáratánál, a büfében és a pénztárhelyiségekben nagy károkat okozott. A rendőrség kénytelen volt fegyverét használni s ez alkalommal egy ember súlyosan, három személy könnyebben megsérült. A tömegből valaki egy rendőrt követ megdobott. A tüntetők egy csoportja, melyben nagyjából komunisták érzelmű elemek voltak, a szocialdemokrata-párt mariengassel háza felé

vonult s be akart nyomulni az épületbe, azonban ezeket a tüntetőket sikerült visszazordonítani. A Stadtbrücknél s az ennek közelében lévő Murplatzon több ezer ember gyűlt össze, akik a belváros felé tartottak. A rendőri oszlopok és katonai kordonnal sikerült a tüntetőket gépjárművektől lefektetni. A szervezett munkásság sem a gyűléseken, sem a tüntetéseken nem vett részt. A Murplatzon összegyűlt tömeg a rendőrséggel és katonasággal szemben fenyegető magatartást tanúsított a kordont tartó katonákat szidalmazta és a szolgálatot tevő rendőrtisztviselő többször látnak felszólítására, hogy oszlojanak szét, fenyegető kiáltásokkal felelt. Este negyed 8 órakor tüzet vezényeltek. Négy ember meghalt és 15 személy megsérült. A tömeg a lövésre szíjjel szaladt, később azonban a Murplatzon és a Stadtbrücknél újra csoportokba verődött össze úgy, hogy mindkét helyet tovább is kordonnal kellett elzárni.

HIREK.

Hetvennégy bankot bezártak Japánban.

Az utóbbi időben többször érkezett híradás a súlyos keletázsiai gazdasági válságról és most egy tőlől Reuter-távírat megerősíti ezeket a híreket. Megtudjuk ebből a táviratból, hogy Yokohamában bezárták a selyem-tőzsdét és egyszerre 74 bank szüntette meg működését. Japán gazdasági válságának főoka túlértékelt valutája: a japán yennek időkint nagyobb volt az árfolyama, mint az amerikai dollárnak. Túlértékelt valutája miatt Japán lekielzhetetlen kiviteli nehézségekkel küzd és túltermelésével nem tud mit kezdeni.

A SIMÁNDI PÓTVÁLASZTÁS. A megyeháza beérkezett jelentés szerint a simándi választókerületben megeltett pótválasztáson Heredeu parasztpárti választották meg képviselőnek 1464 szavazattal. Ellenfele az Averescu párti Codrean Demeter 1255 szavazatot kapott. Holnap folynak le a megyében a szenátor-pótválasztások.

AZ ERDELYI FÖLDOSZTÁS. A Bucurestiben székelő agrárbizottság egy külön albizottságot küldött ki azzal, hogy ellenőrizze és jelezze be az erdélyi földosztást. A bizottság már meg is érkezett Kolozsvárra, ahol megkezdte működését.

AZ OSZTRÁK SAJTÓ VÁLSÁGA. Bécs. Az osztrák napilapok egyesületének közgyűlésén egyhangulag határozott javaslatot fogadtak el, amelyben kimondották, hogy az osztrák sajtó képtelen a papír kilogrammjáért öt koronánál többet fizetni, ezért a kormányra vár, hogy a papírgyárakkal a tárgyalásokat úgy vezesse, hogy a lapok ne szenvedjenek újabb megterhelést, ami az egész osztrák sajtóipar végleges összeomlását jelentené.

ÖNGYILKOSSÁG. Decastalo József textilgyári művezető felesége ma a lakásában a lámpavasra felakasztotta magát és amire rátaláltak, meghalt. Az öngyilkos asszony tette állítólag féltékenységből követte el.

MAGYAR MUNKÁSOK A FRANCIA IDEGEN LÉGIÓBAN. Bucuresti. Budapestről érkezett jelentések szerint a-magyar fővárosban a munkanélküli munkások ezrei keresték fel a francia missziót és kérték azt, hogy vegyék fel a munkásokat a francia idegen légiókba.

PINCETÜZ. Ma reggel nyolc órakor a Szabadság-tér I. szám alatti házban pincetüz ütött ki. A pincében levő kazán körül elhelyezett fűrészpör gyulladt ki s olyan rátengetesen nagy füstöt okozott, hogy a tűzoltóknak előbb légszivattyúval ki kellett szivattyúzni a füstöt és csak azután hatolhattak be a veszélyeztetett helyiségekbe, ahol a tüzet rövid idő alatt eloltották.

TALÁLT ARANYKARPEREC. Tegnap délután a Maros-parti sétányon egy rendőr egy brilliánsköves aranykarperect talált. Tulajdonosa átveheti a rendőrség bünygyi osztályában.

ELVÉSZETT. Köhler névre írtított érettségi és egyéb bizonyítványok elvesztek, valószínűleg a volt honvédszár laktanya trányában. A becsültos megtalálót kéri, hogy az írásokat mutassa el a rendőrség Rasztyg detektív-csoportjához.

AZ ARADI ÚJSÁGÍRÓK KÖSZÖNETE. A következő sorokat kaptuk: Az aradi újságírók hálás köszönetüket nyilvánítták a szombati és vasárnapi előadás szereplőknek, illetve munkatársainak, névszerint Fetter Irén, Várady Margit, L. Kiss Mariska, H. Harmath Józsa urhölgyeknek, Bing János, Ráskai Miksa, dr. Szelle Károly, Ungar Ernő, Róna Dezső, Barics Gyula, Takács Mihály, Kertész Dezső, Várnay János, Oellétt Pál, Földes Mihály, Faludi Károly, Selmezi Mihály, Olasz Lajos, Bizza Károly uraknak, a filharmonikusok tisztelt társaságának és a karzsemmélyzetnek, akik valamennyien teljes odaadással fáradoztak a két est sikere érdekében. — Ugyancsak köszönetet mondanak a hírlapírók a pénzügyintézetnek, részvénytársaságoknak amelyek részben közgyűléseik alkalmából a következő adományokat juttatták az újságírók egyesületének: Aradmegyei takarékpénztár, Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár, Aradi első takarékpénztár, Aradi Ipar-és Népbank, Pest magyar kereskedelmi bank, Aradi polgári takarékpénztár Pungria aradi textilgyár 1000—1000 koronát, Aradi általános takarékpénztár. Aradi általános takarékpénztár. Aradi általános takarékpénztár.

pénztár 500—500 koronát és végül Aradi közgazdasági bank 100 koronát. — KIFOSZTOTTAQ GOETHE ÉS SCHILLER KOPORSÓJÁT. Weimar. Ismeretlen tettesek tegnap éjjel betörték a régi temetőben lévő Goethe és Schiller koporsóját. A betörték azaz és azüstkoszorúkat vitték el.

TANTÓK FÖVELEME. A kir. tanfelügyelő felkérésére köztán közléstessük hogy az 1918. évre érvényesített leendő érvényesítés végett a kir. tanfelügyelő hivatalhoz 1. év június hó folyamán bekielendők. A tanfelügyelői hivatalhoz benyújtandó kérvényben megjelölendők a gyermekek neve, életkora, valamint a 18 éves életkor elött fiúgyermeknek foglalkozása és hogy a leánygyermek hajadon-e. A bejelentett adatokért a családok felelős. Az érvényesítési díj személyenként 2 lej mely összeg szintén bekielendő. A felekezeti tantók kérvényein az illetékes iskolaszék által igazolandó, hogy rendes tanítóként vannak-e megválasztva?

NŐI BAJAK A VALUTACSEMPEZÉS SZOLGÁLATÁBAN. Egy bécsi rendőrségi jelentés arról számol be, hogy a galiciai Robatsból való Taitelbaum Miksa, két fiát, Feinbach Miksa s annak Fani nevű bábó feleségét valata-csempezés gyanúja miatt letartóztatták. De nem találtak náruk semmit. Mar el akarták őket bocsátani, mikor a detektívnek feltűnt Mme Fani és kebele. Nyomozni kezdték az ügyet s a beható perhatolódzásnak megtehető eredménye lett: 144 darab lebelgyogezetlen, 87 darab lebelgyogezett ezerkoronás, 57 drb. ötszázás lej, 4 drb. ötszázás rubel, 3 drb. ezermarkás, 2 drb. százmarkás, és egy marékra való brilliáns. Csakhamar Fani asszony keltai visszanyerték eredeti igazó formájukat, a drága tartalom azonban oda lett.

A KATH. TUDÓSÍTÓ, mely ezután „Vasárnap” címmel fog megjeleni, érdekes hírekkel felezi be első felét. Cikkelt a 16 információt és össze hang jellemzi.

A FRANCIA NŐK ÉS AZ AMERIKAI ERKÖLCÖSÖK. Az amerikai csapatok franciaországi tartózkodása alatt az amerikai katonák tömegesen nősültek meg és mintegy ötvenezer francia nőt vitték a tengeren túra. Most ezekből mintegy tizenkétezer nő visszatért Franciaországba, mert nem bírták el az ottani klímát és legfőképpen pedig azért, mert nem tudnak betérődni az amerikai erkölcsösségbe.

Aki ártatlanul főjelentő önmagát.

A rendőrségnek rendszeren a tagadásban levő büntetettek ellenében kell a vádat bebizonyítani. Most a bécsi rendőrségen olyan eset adódott elő, hogy önmagát feljelentő emberrel szemben azt kell bebizonyítani, hogy az illető ártatlan. A bécsi rendőrségre ugyanis telefonjelentés érkezett Reichenbergből, hogy ott egy 19 éves könyvelő, M. Frigyes feljelentést tett önmaga ellen azért, hogy 1918 júniusában Bécsben a Tabor-straza, 1. szám alatt lakó nagyanyját, Gall Hedwigot meggyilkolta, mert ki akarta rabolni. Ugy adta elő a dolgot, hogy ő moriumot kevert az öngasszony tejébe s az öngasszony ezt megitta s belepusztult. A bécsi rendőrség azonnal széleskörű nyomozást indított s ennek során megállapította, hogy Gall Hedwig 1918 augusztus 2-án nem mérgezés, hanem agyvelőhűtés és agyvérzés következtében halt meg. Erre kihallgatták az ártatlan „gyilkos” anyját, aki elmondta, hogy a fiu nem épelméjű s az egész feljelentés elmebajának nyilvánulása. Tényleg meg is állapították, hogy M. Frigyes 1918 június 20-tól augusztus 21-ig — tehát a nagyanyja halálának időpontjában — gyengeelméjűség okából a bécsi Allgemeineines Krankenhausban megfigyelés alatt állott s onnan „gyógyultan” bocsátották.

Apró hirdetések

Házasság.

JOBB MEGJELENÉSŰ 31 éves önálló... házasság céljából megismerkedni egy felvilágosult és... 2784

ISMERTESÉG hiányában házasság céljából megismerkedni egy felvilágosult és... 2784

Alkalmazás.

TECHNIKUS vagy fogtechnikus... 2780

DEUTSCHES Institut mit Jahreszeugnis... 2780

Vétel és eladás.

HAT LŐRÉTES gépkocsijelző eladó... 2785

PAJ SERTÉSEK Alacsony becsüretű... 2785

REKVIZITÓ ÉVIGENKÉRT darabonként 150... 2785

PESTÓMŰVÉSZ néhány gyönyörű képe... 2785

TENTAS és kékítés tárgyakat legmagasabb... 2785

NEMZETKÖZI HIRDETÉS ÉS ADASVÉTELI VALLALAT... 2790

KYERS BORKÖZVEZETÉSEK minden mennyiségben... 2787

Megnyílik a kivándorlás Amerikába.

Kapcsolatosan azzal a már közölt értesülésünkkel, hogy az Egyesült-Államok szenátusa a háború idejére hozott megszorító intézkedéseit visszavonta... 2784

az hogy Amerikában ma négy-millió munkással van kevesebb annál a számmal, amelynek foglalkoztatására az üzemeknek szükségük volna... 2784

Napidíjasok leidifferenciája.

Június hónapra nemcsak rendes fizetésüket vették fel a városi tisztviselők, hanem külön leidifferenciával is megörvendek... 2784

tesen kevés a fizetésük, akiknek a mai súlyos időkben is 6-800 koronás havi fizetésből kell tengődniük... 2784

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

Cenzurat: Alexandru Frangin.

Elesdi mész

waggonba rakva ab feladó állomás 7500 koronáért kapható az 2243

Alföld Erdélyi Kereskedelmi Részv.-társ.-nál.

Aranyat, ezüstöt

Aranyat, ezüstöt minden mennyiségben... 2784

GÉPSZIJ.

nak alkalmas talpbőr jutányosan kapható: Intreprindere Comerciale... 2782

Valódi 98° angol rézgálic... 58.— K.-ért Prima raffia... 112.— K.-ért kapható: 2783

Nagy Farkasnál, Arad

ANTIK porcelán, botort, magas áron... 2784

KÖNYVTÁRAKAT, hangjegyeket, festményeket... 2784

ELADÓ 100,000 darab égetett téglát és 40 köbméter... 2778

Különféle.

HÁROM szoba buter eladó, lakás átadható... 2780

Kerestetik

okleveles gyógyszerész, a magyar, román és német nyelvek teljes birtással... 2788

Kérje mindenütt

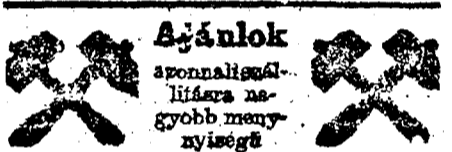
az elismert legjobban bevált 2839

Mercedes légyfogó

Vizaknán

EDIT világa egy 2 ágyas szoba azonnal kiadó. 2787

Cim a kiadóban.

Ajánlok azonnal kiadó... 2787

Fabrica Sudungara de Impleturi si Tricotaje Societate pe Actiuni.

Apel pentru subscriere de actii.

Fabrica sudungara de impleturi si tricotaje S. pe A. a careia titlu in sensul... 2784

- 1. Vom emite spre semnare 3000 de actiuni... 2. Cele 3000 de actiuni vor urma sa fie... 3. La cele 3000 actiuni noua din grupa I... 4. Semnarea celor 3000 actiuni... 5. Dupa semnarea si varsamantul... 6. Pretul de emitere a celor 3000 actiuni... 7. Cu ocazia semnarii... 8. Termenul de semnare pentru actiunile... 9. Dupa varsamantul... 2784

Dalmagyarországi Kötő- és Kötészövőgyár Részvénytársaság.

Részvényaláírási felhívás.

A Dalmagyarországi Kötő- és Kötészövőgyár Részvénytársaság... 2782